L'ESTEL AVANÇA

Toni Romero-Marc Antoni Malagarriga. Membres de la Fundació Independència i Progrés

Ela geminada: ablació il·lustrada a una lletra

Us heu fixat en el títol de l'article? No? Doncs fixeu-vos-hi. L'amplada de la ela geminada és igual que l'amplada de la doble ela del mot «lletra»? Doncs, tret que aquest diari hagi fet un miracle de composició, segurament no deuen tenir el mateix ample, i és per aquest motiu que ens trobem davant d'una monumental incorrecció des del punt de vista tipogràfic i lingüístic.

Ah sí? I això per què? Doncs perquè l'Acadèmia de la Llengua ja va establir, fa gairebé un segle, que la distància que cal deixar entre les dues eles que emmarquen el punt ha de ser la mateixa que la que hi ha en el símbol ll, «en què res no hi ha interposat entre ambdues».

Constatem, doncs, que la ela geminada com Déu mana té una cintura envejable i ensenya el melic, però ara, malauradament, el *fast-food* tecnològic ens l'ha engreixada estrepitosament. I és que, per badar, l'esquerda tecnològica empeny la ela geminada al precipici!

Constatareu que, ara, amb l'ordinador, quan volem escriure una ela geminada hem de polsar tres tecles. Això ens representa una manca d'eficiència evident, en molts sentits, però sobretot ens indueix a cometre una falta d'ortografia... Hi escrivim un guionet, entre les dues eles? O bé un punt normal? Mooolt malament!

Així, doncs, pel fet de no tenir una tecla directa, una tecla que ens escrigui la ela geminada sencera, són moltes les persones que cauen en l'error ortogràfic i l'escriuen amb un guionet o bé amb un punt normal, i no pas amb un punt volat,

Constatareu que ara, amb l'ordinador, quan volem escriure una ela geminada hem de polsar tres tecles

com marca la norma. I això per no parlar de l'obesitat a què la sotmetem tripicant-ne la cintura...

Com el pa amb tomàquet, la ela geminada és un invent genuïnament català. La nostra llengua és l'única al món que utilitza aquest dígraf per representar gràficament un determinat so, que és anomenat *palatal* entre els lingüistes.

Resulta xocant observar que en sistemes tecnològics antics, i molt menys flexibles que la informàtica actual, aquest problema estava perfectament resolt: les impremtes que editaven en català disposaven d'eles geminades d'una sola peça, tant en tipus mòbils tradicionals (ferro o fusta), com en les meravelloses linotípies, que mecanitzaven la composició en plom. Fins i tot també la màquina d'escriure elèctrica (dels anys vuitanta) amb margarides, disposava —i disposa— d'una tecla directa amb una ela geminada escapçada (per motius tècnics, només ela i punt elevat).

Així doncs, què ha passat? Doncs que hem badat molt i que actualment la situació és de paranoia surrealista. L'autoritat mundial codificadora dels caràcters de l'escriptura, Unicode, ens té homologada la ela geminada de les màquines d'escriure (la mutilada). I això vol dir que els fabricants de lletres la fabriquen i, per tant, que la teniu als vostres ordinadors.

Que potser no ho sabíeu? Doncs no hi fa res! Tampoc no hi podreu accedir, la tenim amagada sota el silici...

Visca l'any Coromines! Fixeu-vos, aquest home —que era un savi— no va voler mai que els seus llibres fossin escrits amb una altra cosa que no fos la linotípia (i estem parlant dels anys noranta). Feu un cop d'ull a l'«Onomasticon Cataloniae» i veureu que les galerades enllestides fins a la seva mort tenen una composició impecable i unes eles geminades sensacionals. Un cop mort, la voluntat del mestre no va ser respectada i Curial Edicions es va passar a la composició electrònica. Tot un detall, que les eles geminades s'encarreguen de delatar clarament.

Però hem arribat al segle XXI i la dignitat tipogràfica d'aquest caràcter, d'acord amb els sistemes tecnològics actuals, encara és hora que s'hagi de restablir. I des de fa força mesos que ens la treballem, a fons, bo i cercant adhesions i planificant l'estratègia que hem de seguir. Potser ja és hora de fer cas al famós palíndrom que s'ha convertit en tota una declaració d'intencions: «català a l'atac!».

Hem topat amb l'absurd. Però ella, ella que sempre ens ha despertat passions inimaginables fins a l'obscenitat, ens ha dut a imaginar-nos un teclat d'ordinador català on era ben present, tota sencera, sense mutilacions. Ha estat llavors, plens d'èxtasi, que ens hem oblidat completament de les dentadures postisses i els *gadgets* que van amb corda, per somniar en una de les llengues més descarades i provocatives de tots els temps: la de Mick Jagger. Què us semblaria si en Jagger us pronunciés, tot llenguallarg, Rol·ling, Rol·ling, Rol·ling, Rol·ling Stones? Si us plau, Mick, canta'ns amb la palatal!

L'OPINIÓ DEL LECTOR

►ATENCIÓ: les cartes han de ser mecanografiades, portar nom i cognom de l'autor, signatura, adreça, telèfon i fotocòpia del DNI. No es poden signar amb pseudònim. **Regió7** publica totes les cartes que rep, però l'espai és limitat i no sempre és possible publicar-les en un termini breu de temps. Els textos de menys de 20 línies tenen preferència, i els més llargs poden ser resumits. S'exclouen les cartes injurioses.

Adreça electrònica: cartesdirector@regio7.com

Patum, TV3, tergiversació i altres coses

La nit de divendres a dissabte, una colla de delinqüents que fa temps actuen a Berga sense que ningú ho pugui (o vulgui) evitar van irrompre al lloc on se celebrava un concert de Patum i van matar i ferir sense cap motiu.

TV3 ens ho va presentar com una «baralla multitudinària a la Patum». Si a TV3 tinguessin un mínim de vergonya, rectificarien immediatament la notícia.

Igual que la consellera d'Interior, que si tingués una mica de vergonya hauria d'assumir les seves responsabilitats, en lloc de venir a Berga a fer la papallona.

I igual que el President de la Generalitat, que si tingués un mínim de vergonya procuraria que l'ordre i la justícia funcionessin, en lloc de venir a veure la Patum des de l'ajuntament.

Màrius Ferrer i Gasol (Berga)

Evitable?

Ara no és el moment de fer més sang en una tragèdia com la succeïda el divendres de Patum, però penso que hi ha alguns dubtes i interrogants que caldria que algú ens aclarís. Primer de tot, saber qui ha estat l'assassí d'en Pep Isanta, però també conèixer i castigar tots aquells que, com una horda salvatge, acompanyaven l'assassí.

En segon lloc, depurar responsabilitats, polítiques i policials. Qui té la màxima responsabilitat sobre els Mossos és en una bona part responsable d'allò que ha succeït. Dels polítics surten o haurien de sortir les directrius sobre quines mesures prendrà respecte a grups feixistes, altament perillosos, que semblen tenir impunitat davant dels cossos policials. No entraré a analitzar si van arribar o no a temps quan se'ls va cridar, perquè crec que té més interès saber quin és el seu criteri d'actuació davant aquests grups violents, que han de ser suficientment coneguts per la policia... i sobre els quals no es prenen mesures de vigilància i control. O potser va ser una concentració de *fatxes* espontània?

Entre certs sectors socials és té la impressió que la policia està més preocupada per tenir lligats i actuar amb contundència contra determinats sectors de la societat (*okupes*, anarquistes, independentistes...) que no pas contra els grups de *fatxes* agressius i violents que circulen per les nostres ciutats (recordem el cas de Sabadell). I això només pot ser així si els responsables polítics donen aquestes directrius als cossos policials.

Potser ja comença a ser hora que algú hi posi fil a l'agulla i demostri, amb fets i no amb bones paraules, que això no és així.

Daniel Gràcia (Manresa)

Molt soroll, poca informació

Parlo com a berguedà impressionat pel desplegament que els mitjans de Barcelona han dedicat a l'assassinat del pobre Josep Maria Isanta. Mai la comarca no havia rebut tanta atenció. Diaris, ràdios, televisions, tertulians... tothom s'ha vist capaç d'explicar la seva pel·lícula. Però la competència no ha estat per veure qui ho feia més bé, sinó qui la deia més grossa. Els titulars del primer dia, amb els grans diaris, TV3 i Catalunya Ràdio parlant de baralles multitudinàries entre bandes, passaran a la historia. De tots, només **Regió7** semblava que sabia de què parlava. I només ens faltava veure els tertulians de la tarda de TV3 canviar les xafarderies del cor pel drama de Berga. Si la ciutat hagués rebut tanta protecció policíaca com atenció periodística, ara no estaríem plorant una desgràcia.

Joan A. Pla (Berga)

Llàgrimes de Patum

«Era jove. Era berguedà. Estava a punt de fer 23 anys. S'acostava Corpus, se li veia en els ulls, encesos com espurnes de Patum». Esta cançó de Brams era l'octubre passat, quan vaig arribar a Berga des del País Valencià, l'única referència que jo tenia de Berga i de la Patum. Des que vaig arribar, i cada dia amb una malaltissa reiteració, els meus alumnes m'han transmès la passió per la Patum. Fins i tot abans de conèixer la festa ja me l'han feta estimar. Les últimes setmanes sentia una impaciència sobtada, delerós com estava perquè arribaren aquells dies de Corpus tan esperats i tan especials: la meua primera Patum.

Per a Pep també era una Patum especial. Estava a punt de fer 23 anys, com diu la cançó que és ja, també, un himne de Berga. Havia de ser la seua Patum, la millor.

Els meus set mesos a Berga m'havien mostrat fins ara una ciutat, un poble, com qualsevol altre. Amb gent amable, oberta i tranquil·la. Els berguedans i les berguedanes m'havien fet ja estimar Berga, com els meus alumnes m'havien fet estimar la Patum. Tots junts m'havien fet sentir una mica berguedà. I així vaig començar dimecres la meua primera Patum. I la vaig viure i la vaig riure com no podia ni tan sols imaginar. Quina festa! Quina joia! Els meus primers passacarrers, els meus primers salts, els meus primers tirabols, els meus primers plens... i és que per fi entenia la passió per la Patum, entenia berguedans i patumaires i jo era, per fi també, part de Berga i part de la Patum.

La violència sobtada va segar la vida del Pep. Jo no el coneixia, però sé que els seus sentiments aquells dies eren també els meus. Compartíem la vida bategant al ritme del tabal. Un batec que li arrencaren salvatgement. I ens arrencaren també la Patum. Ens la tacaren de sang i de dolor, de tristor i de plor. Aquella joia dels primers dos dies es va convertir tota en el dolor dels dos darrers. I Berga em va demostrar que és un gran poble, que s'estima la vida i plora la mort amb una grandiosa serenor. M'heu fet plorar al Pep. M'heu fet plorar la Patum. Com heu sabut convertir la Patum de diumenge al matí en tot un homenatge al Pep! Quins silencis! Quant de dolor!

Heu perdut un berguedà. Amb el vostre permís i sense que servisca de consol, n'heu guanyat un altre. M'heu lligat la vida a Berga i a la Patum per sempre més. I sempre recordaré que, durant la meua primera Patum, Pep va ballar el seu últim tirabol.

Ferran-Octavi Martínez i Verdú (professor de l'IES Guillem de Berguedà-Berga)

Fins quan?

Quan vaig saber la gravíssima notícia ocorreguda a la nostra ciutat, el primer que em va venir al cap va ser la desesperació que devien sentir aquests pobres pares que han perdut un fill i que d'ara endavant tindran un buit immens que no podran omplir. Després, indignació, ràbia, impotència...

Jo em pregunto (i suposo que com jo molta gent de Berga): com és possible que personatges (perquè no es pot donar el qualificatiu de persones a uns individus que menyspreen el més gran de tot que és la vida humana) es puguin passejar impunement per la nostra ciutat fent-se el gran i exhibint la seva prepotència i que nosaltres, com a ciutadans honrats que rebutgem la violència, haguem d'estar patint aquest menyspreu i, a sobre, no puguem dir res per por d'una possible represàlia? On ha arribat aquesta societat? És aquest el futur que volem per als nostres fills berguedans? Berga ha estat sempre un exemple de prudència, d'honestedat ciutadana, i ara hem d'estar a primera pàgina de tots els diaris i de totes les televisions nacionals catalanes i espanyoles per una notícia que en pocs moments es va escampar igual que la sang vessada del nostre conciutadà? Em sembla que ja és hora de dir: prou!!! Berga vol continuar sent una ciutat pacífica i tranquil·la. Cal posar els mitjans necessaris per eradicar definitivament la violència i els violents!

Per acabar, voldria transmetre el meu condol a la família que, desgraciadament, ha perdut un dels seus membres. Des del fons del cor, us acompanyo en el sentiment.

Maria Antònia Ortega (Berga)